

6879

Министерство
на
ВОЙНАТА
Щабъ на Войската
Отделение за военните
Музеи, паметници и гробове.
№ 12328
6. XI. 1939 год.
ст. София.

ТУКЪ - Директора на Архитектурно-градоу-
стройствената дирекция при Столич-
ната голѣма община.

На № 13511 - X.

отъ 23.X.1939 год.

Уважаеми Г-нъ Директоре,

Въ отговоръ на писмото Ви подъ номеръ дължа да Ви освѣтя още веднажъ по въпроса за абсолютната наложителностъ отъ исканото изследване на паметника на великия апостолъ за свободата ни - Дякона Василиъ Левски.

Най-напредъ несполучливо е избрано мѣстото за предприетото предварително изследване /странично отъ корпуса на паметника, види се защото тамъ материята - прѣстъ е дала най-лѣсна възможностъ за достигане дълбоко къмъ основитѣ. Това извършено вече разкопване е заварилъ помощника ми Дончевъ.

Той дава идеята и модуса за проникване въ паметника по-близо до остъта му, където вѣроятно - по-горе или по-долу - се покаятъ коститѣ на Дякона /ако въобще сж тамъ/. Тогава отиѣстятъ най-горната плоча /б/ до помрачния гранитенъ покъль /а/, подъ който се открива зидъ съ срѣдна голѣмина камъни /около 30 см. дълги и 15 см. високи/. Изследване правено отъ Инж. Ивановъ и скулпт. Зидаровъ.

Какъ следва да се продължи работата:

Край тоя зидъ подъ покъля който е 22 см. дебелъ и само отъ два ккса, като се повдигне плочата /1.60 / 0.60 см./, да се изкопа подъ нея има /в/ съ размѣри около 0.90/0.60 м. колкото да може да работи единъ човѣкъ съ компресорно длето или съ ккса кирка съ помощта на които ще се направи хоризонталенъ отворъ /0.90/0.60 м./ г/ чрезъ който да се проникне до остъта на паметника около която вѣроятно е нишата - гробница. Тая гробница по протежение на остъта ще бѣде нѣкъде около $\frac{1}{2}$ м на терена и ако се намѣри съ този кодъ /г/ - добре, ако не, то ще се изследва паметника нагоре или на долу по около 1 метъръ /вертикаленъ кодъ д/, където вѣроятно ще да е помѣстена нишата съ скжлитѣ останки на Апостола.

Колкото до липса на следи /вѣнни/ за помѣщение гробница при досегашкото поврхностно изследване това още не значи че нѣма такова, защото не е имало нужда тогава отъ такива видими знаци, тъй като строителитѣ едва ли сж предполагали, че следъ нѣкое и друго десетилѣтие ще бждатъ търсени коститѣ на Левски, за да посочатъ мѣстото имъ видимо на паметника. Вѣрно е, че това можеха да сторятъ съ единъ актъ или протоколъ за изпълнение взетото съ постановление № 5 решение. Но за голѣмо на всички ни съжаление това не е сторено и то е именно главната причина за исканото изследване, което щеше да бѣде безпредметно при наличиността на изпълнителенъ актъ.

Колкото до вѣроятността за нахожданието на коститѣ въ паметника, тя е точно 50 %; или сж тамъ коститѣ или не.

Вие твърдите въ писмото си, "че нѣмаме никакви положителни сведения" за това. А какви по-положителни сведения отъ горесцитираното постановление № 5 отъ 23 мий 1885 година на състоящия се все отъ почтенни хора - стари Софийци строителенъ комитетъ при Софийската община, преписъ отъ който Ви прилагамъ и който е послужилъ за основа на протокола на междуведомствената при Цаба на войската комисия отъ 11 мий 1938 година приложенъ къмъ писмото до Столичния кметъ кодъ № 5149 - 12. октомврий 1938 г. /въ тая комисия влиза като представителъ на общината Г-нъ инж. Стояновъ/.

Ако проследите добре преписката по въпроса за сондиране паметника съ целъ да се удостовѣри, покаятъ ли се въ него коститѣ на Василиъ Левски, ще се убедите веднага, че тая осемъ членна междуведомствена комисия, на която е възложено търсенето и намирането коститѣ на Великия покойникъ, не е могла да отиде въ издирванията си по-нататкъ, или "да ги насочи въ друга посока", както се изразяватъ въ заключителния пасажъ на писмото си подъ номеръ.

Ако е въпросъ за срѣдствата необходими за искания сондажъ, посочени отъ инж. Квартирниковъ въ размѣръ на 30.000 лева /която сума потвърдиха и техници-каменари/, азъ вѣрвамъ, че отъ повече отъ половинъ-милиардния столиченъ бюджетъ ще може да се отдѣли тая скромна сума за подпомагане издирване коститѣ на най-голѣмия

българинъ, до роди Балкана и Българската майка внанка.

Нѣма да се впускамъ въ подробенъ анализъ на общинския бюджетъ и отъ къде примѣрно би могла да се вземе необходимата сума.

На никой Столиченъ гражданинъ нѣма да се зловиди този рѣзходъ, тъй смислено изразходванъ съ надежда, че ще даде единъ положителенъ 100 % резултатъ, който ще бѣде гордостъ на общинската управа и ако не се укажатъ тѣмъ коститѣ, чакъ тогава да се насочатъ другаде усилията за намирането имъ, където резултатитѣ могатъ само да се приближаватъ или отдалечаватъ до 100 % резултатъ.

Горното като Ви изяснявамъ въ подробности, азъ се лаская отъ мисълта, че нѣма да се намѣри българинъ, още по-вече държавенъ или общински служителъ, който да откаже съдействието си /техническо и финансово/ за изясняване едно положение, което поставя комисията по дирене "ценнитѣ кости на скжния покойникъ", както се изразява въ постановление № 5 строителния на паметника комитетъ и че Вие ще докладвате и издествувате отъ просвѣтения Столиченъ комитетъ необходимата за цѣмъта сума, за идущия строителенъ сезонъ отъ рано още да навакваме съ резултатъ изгубената цѣла 1939 година въ това отношение.

За резултата отъ цѣмата преписка и настоящето моля да бѣда своевременно уведоменъ, за да направя съответния докладъ.

ПРИЛОЖЕНИЕ: преписъ отъ постановление № 5, и една скица на паметника.

35
К. Манев

НАЧАЛНИКЪ НА ОТДЕЛЕНИЕТО.-

У